

повярва, че без съответната група цигани занаятчийски светът едва ли би могъл да съществува. В това отношение много интересна е версията, която лансират циганите ковачи за значението на техния занаят, на който, както те уверяват, са дали началото в историята на човечеството. Тази версия е предадена на съответния среднородопски говор от Ан. Примовски.

“Нашияс занаят, ковачеството, е най-важният и без него нищо не може да стане. Затова, преди да се сътвори светос, господ е създал нашияс занаят, защото навсякъде трябва гозде - да се кови и да се гради. Трябват люпати, мотики и казми - да се копае и оре земята. Трябват петали - да се подковават хайваните. Трябват брадви - да се сакот дърва. Трябват тесли - да се правят кази и да се грабят кози. Трябват ножове за всичко.

Ковачеството е останало като една дарба на човека. Без ковачеството нищо не може да стане.”³²

Разселването по света довежда и до друго деление на ромите. То формира в тях две масови групи, различаващи се по своя начин на живот, в зависимост от това дали се придържат към чергарството или възприемат уседналостта. Двете основни групи в това отношение - **чергаруващи и отседнали** - в основата си бележат два исторически етапа в слединдийската история на циганите, тяхното почти вечно движение по друмищата на света. От една страна, то е своеобразен израз на изконния стремеж на циганите да се съхранят като етническа общност далеч извън пределите на своята прародина. В същото време то е и своеобразен символ на нежеланието на неромското население извън пределите на Индия да приеме изцяло и без резерви циганите по своите земи, в своето общество.

Феодалното общество, пък и последвалото го общество нямат особен интерес от издигане на трудово-професионалната компетенция на ромите. Такова издигане може да провокира конкурентност, която да смути местното население, която да засили неговото недоволство от и без това нерадостния му живот. Ето защо за дълги времена тру-

³² Ан. Примовски. Цит. съч., с. 251.